

दह्यमाना अभिभूयमाना तिरोहिता भवति ॥ २३ ॥ एवं च सति पुनरुद्भवो नास्तीत्याह भुक्तो भोगो यस्य नित्यशः सदा दृष्टो दोषो यस्य अतएव परित्यक्ता सतीश्वरस्यापरतंत्रस्य स्वे महिम्नि स्थितस्य स्वानंदं प्राप्तस्य ॥ २४ ॥ अविवेकावस्थायामनर्थहेतुरपि विवेकानंतरं न भवतीति हृदयान्तरमाह यथेति द्वाभ्यां प्रस्वापः स्वप्नः बह्वनर्थान् बिभर्ति पुष्पाति प्रतिबुद्धस्य संस्कारवशेन स्फुरन् अपि ॥ २५ ॥ २६ ॥ उपसंहरति यदैवमिति त्रिभिः बहूनि जन्मानि यस्मिन्काले ॥ २७ ॥ प्रतिबुद्धार्थः विदितात्मतत्त्वः कैवल्यारण्यं स्वसंस्थानं देहादिव्यतिरिक्तस्वरूपं मदाश्रयं निःश्रेयसं निरतिश

प्रकृतिः पुरुषस्येह दह्यमाना त्वहर्निशम् ॥ तिरो भवित्री शनकैरग्रे यो निरिवारणिः ॥ २३ ॥ भुक्तभोगापरित्यक्ता दृष्टोपाच नित्यशः ॥ नेश्वरस्याशुभं धत्ते स्वे महिम्नि स्थितस्य च ॥ २४ ॥ यथा त्वप्रतिबुद्धस्य प्रस्वापो बह्वनर्थभृत् ॥ स एव प्रतिबुद्धस्य न वै मोहाय कल्पते ॥ २५ ॥ एवं विदिततत्त्वस्य प्रकृतिर्मयि मानसम् ॥ युंजतो नापकुरुत आत्मारामस्य कर्हिचित् ॥ २६ ॥ यदैव मध्यात्मरतः कालेन बहुजन्मना ॥ सर्वत्र जातवैराग्य आब्रह्म भवनान्मुनिः ॥ २७ ॥ मद्भक्तः प्रतिबुद्धार्थो मत्प्रसादेन भूयसा ॥ निःश्रेयसं स्वसंस्थानं कैवल्यारण्यं मदाश्रयम् ॥ २८ ॥ प्राप्नोतीहं जसाधीरः स्वदृशा छिन्नसंशयः ॥ यद्गत्वान निवर्त्तेत योगी लिंगाद्विनिर्गमे ॥ २९ ॥ यदा न योगोपचिता सुचेतो माया सुसिद्धस्य विषज्जतं ऽग ॥ अनन्यहेतुष्वथ मे गतिः स्यादात्यंतिकी यत्र न मृत्युहासः ॥ ३० ॥ इति श्रीभागवते महापुराणे तृतीयस्कंधे सप्तविंशतितमोऽध्यायः ॥ २७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥

यानंदम् ॥ २८ ॥ स्वदृशा आत्मज्ञानेना छिन्नाः संशयाः मिथ्याज्ञानानियस्य लिंगाद्विनिर्गमेलिङ्गशरीरनाशो सतीत्यर्थः ॥ २९ ॥ तदा तु अणिमादिसिद्धयोऽतरायरूपा भवंति तासु योगेनोपचितासु समृद्धासु न योगादन्यो हेतुर्यासां तासु यदा सिद्धस्य चेत्तोन विषज्जते अंगहेमातः अथ तदा अंतमति कांतोऽत्यंतो योऽहंतत्संबन्धिनीयत्रयस्यांगतौ मृत्योर्हासो न भवति विषक्तौ तु सिद्धोऽपि मयावशीकृत इति मृत्योर्हासो गर्वो भवतीत्यर्थः ॥ ३० ॥ इति तृतीये टीकायां सप्तविंशतितमोऽध्यायः ॥ २७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥